

Dělba moci -> Respekt k Ústavě a její zdokonalení

Obsah

[Tabulka zodpovědností](#)

[Navrhované znění:](#)

[Současné znění:](#)

[Odůvodnění:](#)

Tabulka zodpovědností

Předkládá		
Jakub Michálek	RT Spravedlnost	jakub.michalek@pirati.cz
Konzultovat		
	členové RT Spravedlnost	dle seznamu
	poslanci a senátoři	dle seznamu
Vojtěch Píkal	MRT Demokracie	vojtech.pikal@pirati.cz
Michal Šalomoun	ministr pro legislativu	michal.salomoun@pirati.cz
David F. Wagner	programová skupina RV	david.wagner@pirati.cz
Marek Valko	mediální odbor	marek.valko@pirati.cz

✓

Navrhované znění:

Respekt k Ústavě a její zdokonalení

Piráti se hlásí k principům české ústavní a humanistické tradice. Ústavní pořádek chceme co nejstabilnější, současně podporujeme jeho citlivou aktualizaci.

Přejeme si, aby se naše Ústava a demokracie dlouhodobě zdokonalovaly, jedině tak zachováme demokracii pro další generace. Po více než 30 letech si Ústava zaslouhuje politickou a odbornou debatu o citlivém vylepšení. Navrhujeme hledat shodu na následujících změnách Ústavy a ústavních postupů:

1. **Efektivní jednání sněmovny.** Prosazujeme reformu jednání sněmovny po vzoru vyspělých demokracií, abychom zlepšili efektivitu a předvídatelnost jednání, omezili hrubosti a obstrukce.
2. **Dělbá moci a klouzavý mandát.** Ctíme principy dělby moci v české parlamentní demokracii. Považujeme přitom za správné, aby se ministr věnoval řízení úřadu naplno. Proto podporujeme klouzavý mandát, tedy aby ministr mohl mandát poslance dočasně přenechat náhradníkovi.
3. **Jednoduchý a efektivní stát.** Podporujeme reformy vedoucí ke zjednodušení státu, například zjednodušení soudní soustavy nebo motivaci pro slučování obcí do větších celků, aby se obec dokázala efektivně postarat o základní potřeby občanů.
4. **Doplnění pojistek do Ústavy.** Podporujeme ošetření zranitelných míst v Ústavě, např. pojistky u jmenování vlády a vládnutí v demisi, odvolání ministrů či jmenování členů bankovní rady.
5. **Účast veřejnosti na rozhodování.** Budeme se podílet na promyšleném využití referenda na celostátní úrovni pro hodnotové společenské otázky, bez možnosti měnit Ústavu a mezinárodní smlouvy.
6. **Rozšíření pravomoci Nejvyššího kontrolního úřadu.** Chceme, aby mohl kontrolovat hospodaření s rozpočty krajů a obcí, jimi vlastněných firem a všech, kdo hospodaří s penězi občanů.
7. **Ochrana základních práv v moderní době.** Základní práva platí i v digitálním prostředí a požadujeme jejich účinnou ochranu. Proto podporujeme např. doplnění práva šifrovat do Listiny základních práv a svobod, abychom zabránili snahám prolomit telekomunikačního tajemství.

Ochrana ústavnosti je pro nás zejména každodenní drobná práce. Jako Piráti kontrolujeme mocné. Stavíme se proti zneužívání justice a policie a zásahům do jejich nezávislosti. Bráníme demokracii před hrozbami od zájmových skupin, demagogů a extrémistů, co to s ní nemyslí dobře. A s vaší podporou to budeme dělat i nadále.

Současné znění:

Dělbba moci

Prosazujeme důslednou dělbu moci mezi zákonodárnou, výkonnou a soudní moc a několik málo zvláštních nezávislých orgánů (Česká národní banka, Nejvyšší kontrolní úřad apod.). Pirátská strana prosazuje důslednou dělbu moci ve stáťe, územních a profesních samosprávách, politických stranách i na vysokých školách. Dělba moci znesnadňuje systematickou korupci a privatizaci veřejné moci.

Současný systém počítá s tím, že výkonná moc je se zákonodárnou mocí úzce propojena. V praxi to znamená, že vláda není hodnocena podle toho, jak vládne a spravuje zemi, ale podle toho, jaké navrhuje zákony. Vládnoucí koalice si uzurpuje nejen moc výkonnou – řízení ministerstev a přípravu rozpočtu podle priorit vlády – nýbrž i moc zákonodárnou – tvorbu zákonů. Parlament neplní svůj zákonodárný úkol a degraduje se na rétorické cvičiště a pole působnosti lobbistů.

Na celostátní úrovni dnes přímo volíme pouze parlament a prezidenta. Protože jmenování soudců vyžaduje souhlas vlády a vláda sama je závislá na koalici většině v parlamentu, jsou zákonodárná, výkonná a soudní moc často propojeny a jejich vzájemná kontrola není systematicky zajištěna. V současném systému jsou dokonce členové vlády zpravidla zároveň poslanci, což je přímé personální propojení.

Parlament navíc vybírá i členy mediálních rad, Nejvyššího kontrolního úřadu a další úředníky a manažery, kteří by měli být na politicích nezávislí. Pirátská strana upřednostňuje model, kde lidé [přímo volí](#) jak parlament, tak představitele výkonné moci a nezávislých úřadů. Navrhujeme také posílení [referend](#), která jsou důležitou pojistkou proti zneužití moci.

Dělbu moci chceme prosadit jak na úrovni státu, tak na úrovni krajů a obcí, kde by se mělo zvlášť volit zastupitelstvo a zvlášť hejtman, starosta nebo primátor. Pravomoci hejtmanů a starostů se musí upravit tak, aby umožnily přímou volbu občany. Principy dělby moci, včetně nezávislých vnitřních kontrolních orgánů, by měly pokrývat i další veřejné instituce, jako jsou [vysoké školy](#) nebo [politické strany](#), které v současné době trpí demokratickým deficitem.

Posilme dělbu moci jako systémový prvek kontroly politické moci. Bude pak daleko větší šance, že pokusy jedné instituce o zasahování do svobod občanů budou zastaveny ostatními institucemi.

Odůvodnění:

- Původní bod schválen 2012.
- Stojí na americkém systému, který by vyžadoval úplné překopání současné Ústavy. Není ale vůbec jasné, zda by se něco takového vyplatilo.
- Proběhla změna stanov [CF 12/2023](#).
- Proběhla revize materiálu k referendu a schválení kodexu zastupitele.
- Obsah odpovídá vyjednávací pozici pro poslední volby a navazuje na politickou realitu a výhled pro příští období.